

Nwa'anli ngwa Hibru Kāon nu pa thɔ nnu

Pi nā'an ngwa'anli yei nɔ mā'an nu ghrí ghan pin ha'an pugu ni ntā'a nu ndāa pin yugu mbin Krishto nthɛ pa ngə'i na pugu ni ntɔgɔ nu mon ghɔ nɛ. Fūon nnu na pi nā'an nɔ mā'an nu ghrí yugu nɛ pɔ na, pi nōon na a Jishɔ Krishto mbɔ nkien shendaon ndɔ mbɔ ndugwi yi na Minnwi tɔgɔ fɔ nōon non yi nɛ. Pi nōon na Jishɔ Muon Minnwi, ni nje'i ya'o nchò ntɔgɔ pi nkuon pa ngə'i na a ni njəi nɛ. Jishɔ chaa nguon pa njəi li'i Minnwi mon Nwa'anli Ndunu Kina pugu pa ghan ntaon Minnwi. Jishɔ pɔ nguon ndii nɔ ngan fe'ingien Minnwi, nthinkwo yi chaa yi pa ghan ntaon Minnwi pugu pa Mushi. Minnwi nōon na Jishɔ non na a pɔ ki ndugwi yi nɔ ngan fe'ingien Minnwi na a chaa nguon pe ha'an a ni mbɔ mon Nwa'anli Ndunu Kina nɛ.

Nwa'anli yei nōon na pa ghan pin tɔgɔ mbhɔ Jishɔ ndugu mbhɔ phi, ni pɔgɔ gu pugu pa gu. A nōon na pa nnu wēin nkhi pugu pa fē'i nu ngien mon Nwa'anli Ndunu Kina ni mbɔ pi mili'i lugu nu na Jishɔ shi nthɔ nɔ ghɔ nɛ. Nwa'anli yei gē pa ghan pin na pugu kina mon pin nthi a tini ti ngəi nchəin nɔ ndugwi yi.

Jishɔ Krishto pɔ pi Muon Minnwi

1 Fie lleshhi, Minnwi ni nchrā ni pa tǎa pia ntogɔ pi mbiŋ pa njəilǐ'i pi ntou ndii mon ntou shendaon. 2 Ndo mon ndugwi llé pei, a chrā ni pia ntogɔ pi mbiŋ Muuŋ vi ɲa a ni nū'ɔŋ vi ɲa ŋguon yaon mon mbhi hein ma mbo ji nɛ. Minnwi ni nchwīe mbhi yei ntogɔ pi mbho yu. 3 A pɔ pi chiachia the nu ndigha'o Minnwi. A ya mbo pi ywriŋ ŋkwan ha'an Minnwi pɔ nɛ. A ju mbo ŋon ɲa a chwīe ŋguon yaon chho mbo nu nɔ ha'an pugu pɔ nu nɛ, ntogɔ pi ŋkuon ghrǐ chrà yi. A ni ɲga ŋkwo shīgao phi ŋgwamishua, nchochho ŋgei mbho ji Ju ɲa a chaapifuon tothi nɛ. 4 Pi ni nchwīe Muuŋ vei chaa pa ghan ntaon Minnwi wu'ɔ nɔ ha'an ligi gho ɲa Minnwi ni mfe gho ni nchaa yugu nɛ.

5 Nthe ɲa a yəi ŋgan ntaon Minnwi ɲa Minnwi ni ŋkwo ma nchhu gho ɲa,

“ɔ Muuŋ a,
shi'a ŋgū Tǎa gho”?

Ki ŋkamu'ɔŋ ɲa,

“Nshi mbo Tǎa vi,
a pɔ Muuŋ a”?

6 Nɔ pigi nu ŋkamu'ɔŋ, ndii ɲa Minnwi ni nthɔ ni Muuŋ shhi ŋkuon mbhi nɛ, a chhu ɲa, “Ŋguon ghan ntaon Minnwi gha'o vi.” 7 A gha ŋgəi mi chrā nu nthe pa ghan ntaon Minnwi, nchhu ɲa, “Minnwi chwīe pa ghan ntaon pi pɔ pi nɔ fifrəi, nchwīe pa puon fà'a pi pɔ nɔ lin mɔŋon.”

8 Ndo, ɲga ŋgəi nɔ Muuŋ, a chhu ɲa,

“Faan yɔ, ma Minnwi, pɔ ki ndugwi yi,
mbie ndindi pɔ pi mbie ɲa ɔ sha'a fùon yɔ
nɔ gho nɛ.

- 9 Ɔ khwā ndindi, mbina mbha nnu pipi.
 Nthe yie, ma Minnwi, Minnwi yo chu'ɔ gho
 mboro gho ni wru pwanju'ɔ na a chaa yi
 ngwa pe na pei pugu po ne.”
- 10 A pini nu'un nchhu na,
 “Gò, Taathɔ, a chwie gò nkuon shhe no njē yi,
 pa po po fà'a mbho mɔ,
- 11 pugu shi mme ntogo gha, ndo ɔ kina pi ki
 ndugwi yi,
 pugu shi ndunu nkhu no ndhwí.
- 12 Ɔ le mbara vugu no mme ndhwí,
 nkwi vugu no ha'an pi ghà nkwi ndhwí ne.
 Ndo ɔ wu'ɔ nkina pi nene,
 ndugwi yo lo nji'i mbo.”
- 13 No pigi nu, a po yei ngan ntaon Minnwi na
 Minnwi ni nkwo ma nchhu gho na,
 “Chochɔ hein ngei mbho a yi ji,
 ti nshi nu'un nchwie pa mimbina po gū krí
 tigi kwò yo?”
- 14 Pa ghan ntaon pigho lo ngu'ɔ mbo pi pa puon
 fà'a jiwɛ na pi taon vugu na pugu ghēre pa ngwa
 pe na pugu shi mfā'o lūgu nu ne?

2

Thi a tini nkuon nnu na Minnwi chhu ne

1 Nthe yie gho, a pie na pia ya mfe ndii ya
 mbigi ni yaon na pia ni nja'o ne, kan minthe
 ne pia ləre ndollo nkuon gho. 2 Nthe na nkini
 Minnwi* na ghan ntaon Minnwi ni mā'an ne, ni

* 2:2 2:2 Nkini yei hein po pi gi Mushi. Pa ngwa Juu ni nji yugu
 na Gí gho ni mfe Minnwi ni Mushi ntogo pi mbho pa ghan ntaon
 pi.

nōon̄ ŋa ŋon̄ nthē a yi'ə non̄ yi ŋkuon̄ ghō, ŋguon̄ ndiī ŋa ŋon̄ chwīe nnu ŋa a lō nji'ī ŋkā'ō nē, ki ntinithō nē, a fā'ō njó nō ha'an̄ a kā'ō nē. ³ Ti minthe pia tei ki'ē pi neiŋ nō ha'an̄ pia mien̄ ki tigi thō yia ŋkuon̄ ŋkien̄ shendaon̄ lūgu nu yei? A ni mfūon̄ Taathō nchiī lūgu nu yei, pa ŋgwa pē ŋa pugu ni nja'ō nē nōon̄ ni pia ŋa a yie ghō shini. ⁴ Minnwi ŋkaa yu ni mbō min̄kwentie pa nnu pighō, ntōgō pi ŋkuon̄ pa lī ŋa a ni nōon̄ pugu pa nnu ghraoghrao ŋa a ni nchwīe, pugu pa ŋkwan̄ ŋkwan̄ nnu ghrí ŋa a ni nchwīe nu pugu pa fé moon̄ Jijwē, ŋa a ni ŋgrā ŋkwan̄ nō ha'an̄ a khwā nē.

Ŋon̄ ŋa lūgu nu yia lō mbhō yu nē

⁵ Minnwi shini ndō nji'ī nū'ōŋ pi ghan̄ ntaon̄ pi ŋa pugu sha'a mbhi fhi ŋa a thō nu nē, mbō mbhi yē ŋa pia chrā nu nthē yie nē. ⁶ Nō ha'an̄ pi chhu yichəi li'ī mon̄ Nwa'an̄lī Minnwi nē, “Ŋon̄mishua pō pi khō ŋa ɔ chhō mbī'ī pi ju ki Muun̄ Ŋon̄mishua ŋa ɔ lina nu ni ju?

⁷ ɔ chwīe vi nō muun̄ kuo ndiī a pō njiŋ ghan̄ ntaon̄ pō.

ɔ shhō vi ni ŋkie ndigha'ō pugu pa pō nu chiichii,†

⁸ nū'ōŋ vi ŋa a sha'a ju ŋguon̄ yaon̄ ghao.”

Nō nū'ōŋ nu vi ŋa a thō nsha'a ŋguon̄ yaon̄ ghao, njiŋ yi pō ŋa yichəi yaon̄ lō nji'ī mbō fō ŋa a lō nji'ī nthō nsha'a ju. Ndō ti ndwē neiŋ, pia lō nji'ī njəi vi a chhō nsha'a ŋguon̄ yaon̄ ghao.

⁹ Ndō ndwē, pia yəi pi ju ŋa pi chwīe vi nō muun̄

† 2:7 2:7 Pi pīgi mon̄ pichəi pa Nwa'an̄lī Minnwi lleshhi ŋa ɔ nū'ōŋ vi ŋa a lina nu ni ŋguon̄ yaon̄ ŋa ɔ ni nchwīe nē.

kuo ndii a pɔ njiŋ pa ghaŋ ntaoŋ Minnwi ne, mbo Jisho. Pi shhɔ vi ni ŋkie ndigha' o pugu pa gha' o nu nthe ŋgə' i gu ŋa a ni ntogo mon ghɔ ne. Yie ghɔ ni mbhɔ nenne ŋa ntogo ŋkuoŋ pwapuŋ Minnwi minthe a khu gu nɔ ligi ŋguoŋ ŋgwa ghao.

¹⁰ Nthe ŋa a ni ŋkā' o ŋa ju ŋa ŋguoŋ yaon pɔ nthe pi ju ndo ndhɔ pi mbhɔ yu ne chwīe Jisho pɔ ki ntəi ntogo pi mon yəi nu ŋgə' i. Yei pɔ pi nɔ chwīe nu ntou ŋgwa fā' o ndigha' o. Jisho ju ŋa a chu' o shendaon kie nu ndūgu, ndo ŋgēre ŋgwa ŋgəi nɔ fo ne. ¹¹ Ju ŋa a shīgao ŋgwa ŋa pugu pɔ yi taontaon ne pugu ju ghɔ ŋa pi shīgao vi ŋa a pɔ yi taontaon ne llo pi mon ta' a ndaonon. A chwīe yie ghɔ pa' a a lo nji' i mfā' o lritho nɔ mēin nu vugu ni pa liŋ pi, ¹² nchhu nu ŋa,

“Nshi nchūi ligi yɔ ni pa liŋ paŋ,

shi njrāo ŋkhī ŋga' o ligi yɔ mon kiri yugu.”

¹³ Ŋkamu' on a pinī nchhu ŋa, “Nshi nji' ə non a pi mbiŋ yu.” A pinī nchhu ŋkamu' on ŋa, “Mbo neiŋ heiŋ pigi pa puon pe ŋa Minnwi fe vəi ne.”

¹⁴ Nthe ŋa pa puon pɔ pi ŋgwamishua ni freinoŋ pugu pa chhī ne, Jisho ŋkaa yu ni mbo ŋonmishua nɔ pugu, nne ŋa ntogo pi ŋkuoŋ khu nu mi, minthe a piri ŋon ŋa a fā' o ghrī gu ne, mbo devi, ¹⁵ nne mfu' u ŋgwa pe ŋa pugu ni ŋkina mon ŋkīi mon ŋguoŋ chombhi yugu ghao nthe pogo nu ŋa pugu shi ŋkhu ne.

¹⁶ Nthe ŋa shishini, a lo nji' i ŋgēre pi ghaŋ ntaon Minnwi, a ghēre pi mbhə yaon Abrahan.

¹⁷ Nthe yie ghɔ, a ni mbie ŋa pi chwīe vi a pɔ nɔ liŋ pi mon ŋguoŋ shendaon ghao, nji ŋa minthe

a pɔ ŋkieŋ Taathɔ pa Thishi Ghaŋ Fe'ingieŋ ŋa a fā'o kwoshini ndɔ mfā'o ni'in njù'ɔ mon fā'a nu fà'a Minnwi. Nne minthe a fe yaon fe'ingieŋ ŋa a shi nshigao phi ŋgwa ne. ¹⁸ Nthe ŋa ju nduthɔ yi gha kwo yɛi ŋgə'i ndii ŋa pi mōon vi ne, a fā'o ghrí nɔ ghēre nu ŋgwa pe ŋa mōon nu thɔ nu ni pugu ne.

3

Jishɔ chaa Mushi

¹ Pa lin paŋ pi taonɔaon mon pin ŋa Minnwi gē vɛi ŋkaa pɛi ne, p̄ɛi lɛi pi Jishɔ shi'i mbo ŋgaŋ ntaon ndɔ mbini mbo Taathɔ pa Thishi Ghaŋ Fe'ingieŋ pin ye ŋa pia chhu ŋa pia fā'o ne. ² A ni ni'in njù'ɔ yi nɔ fā'a nu fà'a ŋon ŋa a ni nchu'ɔ vi ne, wu'ɔ nɔ ha'an Mushi ni mfā'o ni'in njù'ɔ mon fà'a yi mon ŋguon mbaanda Minnwi ne. ³ Nthe ŋa pi yɛi ŋa Jishɔ fā'o ndigha'o a yieŋ nchaa yi Mushi, a wu'ɔ nɔ ha'an ŋgaŋ ŋon ŋa a krao nda pie ŋa a fā'o ntou gha'o nu nchaa nda ghɔ nduthɔ yi ne. ⁴ Sheshe nda krao ŋon ŋkrao nda ghɔ, ndɔ ŋon ŋa a krao ŋguon yaon ne pɔ pi Minnwi.

⁵ Mushi ni mfā'o ni'in njù'ɔ mon ŋguon mbaanda Minnwi nɔ muun fà'a nɔ kwe nu nte pa nnu pe ŋa pi shi nchhu ndii nduon ne. ⁶ Nɔ Krishto fā'o ni'in njù'ɔ mon mbaanda Minnwi pi nɔ Muun. Nɔ pia pɔ pi mbaanda yi nɔ ha'an pia nthi ŋkuon tininju'ɔ yia pugu pa khwā njù'ɔ yia mon kwà'a ŋa pia fā'o ne.

Ferenon ni ŋgwa Minnwi

⁷ Nthe yie ghɔ, nɔ ha'an Jijwe Minnwi chhu ne,

- “Shi’a, p̄əi nja’o ηggì yi,
 8 ki’i p̄əi f̄ini njù’o ȳəi
 nɔ ha’an pa ηkhu t̄aa p̄əi ni nchwīe ndii ηa
 pugu ni mbā’a ηkūnu yugu ni Minnwi,
 mon p̄ii ndii ywε’i nu mon ηkūnu njó,
 9 li’i ηa pa ηkhu t̄aa p̄əi ni njwε’i a
 ndo njəi mbhɔ fà’a a nɔ khwε wuη ηga’o nε.
 10 Nthe yie ghɔ, lwillwi a ni ntīgəi nthe yei
 ηgwreɪŋgwa, ñchhu ηa,
 ‘Pugu ghà ngu’o mfāan pi ndaon mon njù’o
 pugu,
 pugu lɔ nji’i ηkāa nɔ ji nu nnu ηa ñtā’a nu
 ηa pugu chwīe nε.’
 11 Nɔ ha’an mi ni ηkwo kā’a ti nshwrēi mon mme
 p̄igitua a nε,
 ‘Mba’a pugu ma nii mon li’i fεrε non a.’”
 12 P̄əi lina nu ma pa l̄iη pan, nne ηa ki’i yichəi
 non shina p̄əi fā’o njù’o ηa a yi p̄iph̄i ki lɔ mbiη
 Minnwi nε, nchwīe p̄əi gū ki lɔ nu’un n̄thi mon
 piη nu Minnwi maon. 13 Ndo p̄əi mā’an ghr̄i non
 p̄əi sheshe llé nɔ ha’an ligi llɛmbhi ghɔ, “shi’a”
 nε, nne ηa mba’a ph̄i f̄ii sheshenon v̄əi a f̄ini
 njù’o yi. 14 Nthe ηa pia thɔ mbɔ ta’a yi pia pa
 Krishto ka’a nɔ ha’an p̄ia n̄thi ηkuon tininju’o
 ye ηa pia ni mfā’o nε ti ηgēi nchəiη nɔ ndugwi
 yi. 15 Nɔ ha’an Nwa’anli Minnwi chhu nε,
 “Shi’a, p̄əi nja’o ηggì yi,
 ki’i p̄əi f̄ini njù’o ȳəi
 nɔ ha’an pa ηkhu t̄aa p̄əi ni nchwīe ndii ηa
 pugu ni mbā’a ηkūnu yugu ni Minnwi nε.”
 16 Nthe ηa a ni mbɔ pa gɔ ηa pugu ni nja’o ηggì
 Minnwi ndɔ mbā’a ηkūnu yugu ghɔ? A shini ndɔ

ngu'ɔ mbɔ pi ngwa pɛ ɲa pugu ni ntaoŋ Ijipti, Mushi pɔ nthishi vugu nɛ? ¹⁷ Lwillwi Minnwi ni ntigəi nthe pi pa gɔ̃ nɔ khwe wuŋ ɲa'ɔ? A shini ndɔ mbɔ nthe pi ngwa pɛ ɲa pugu ni nchwīe phi, ɲa pugu ni ngū ɲkhu ghao moŋ ɲkūnu njó nɛ? ¹⁸ A ni nshwrēi nthe pi pa gɔ̃ ɲa mba'a pugu yi'i nii moŋ li'i fere noŋ yi? A shini ndɔ mbɔ pi ngwa pɛ ɲa pugu ni ntinithɔ nɛ? ¹⁹ Nthe yie ghɔ, pia yəi ɲa pugu ni nii kie nthe ki piŋ.

4

¹ Nthe yie, nɔ ha'an kà'a nɔ nii nu moŋ li'i ferenoŋ yi wu'ɔ nthi nɛ, pia fā'ɔ pógɔ nji ɲa ki'i yichəi kaŋ ta'a ɲoŋ vəi mien ki lɔ ndugwi pi moŋ ferenoŋ ghɔ. ² Nthe ɲa pwa pisha'akhɔ ghɔ ni nthɔ ni pia wu'ɔ nɔ ha'an a ni nthɔ ni pugu nɛ, ndɔ ɲkəni ɲa pugu ni nja'ɔ nɛ shini ndɔ ɲgēre vugu nthe ɲa pugu shini ndɔ mfā'ɔ piŋ ɲkuoŋ ɲkəni ghɔ ɲa pugu ni nja'ɔ nɛ. ³ Nthe ɲa pia ɲa pia piŋ nɛ nii moŋ ferenoŋ ghɔ. Nɔ ha'an a ni nchhu ɲa,

“Nɔ ha'an mi ni ɲkwo kà'a ti nshwrēi moŋ mme pigítua a nɛ,

mba'a pugu ma nii moŋ li'i ferenoŋ a.”

A ni nchhu yei nnu nji'i nthe pi nɔ ha'an a ni ɲkwo mī'ɛŋ fà'a yi llo moŋ njē mbhi nɛ. ⁴ Nthe ɲa a chrā moŋ yichəi li'i moŋ ɲwa'anli nthe khwachəi llé ɲa, “Minnwi ni ɲa mī'ɛŋ ɲguoŋ pa fà'a pi mfere moŋ khwachəi llé.” ⁵ ɲkamu'ɔŋ, wu'ɔ moŋ li'i pighɔ a chhu ɲa, “Mba'a pugu ma nii moŋ li'i ferenoŋ a.”

⁶ Nthe yie gho, na a kina na pichəi ngwa wu'ɔ nii fɔ nɛ, na ngwa pɛ na pugu ni mfɔon nja'ɔ pisha'akho ferənon gho shini ndɔ nii fɔ nthe tinithɔ nɛ, ⁷ a pini nu'uy nū'ɔy yichəi llé, pi mēin llé gho ni "shi'a." A ni nga nda'a ntou nga'ɔ a togo mbinj Devi, mon li'i na pia n̄ nkwo chhu nɛ, nchhu na,

"Shi'a, p̄əi nja'ɔ nggì yi, ki'i p̄əi f̄ini njù'ɔ yəi."

⁸ Nthe na a kan ni mbo na Joshua ni mfe ferənon ni pugu, Minnwi shi kan ndɔ mbini nchho nchhu yichəi llé ferənon nkamu'ɔy. ⁹ Nnɛ ki'ɛ, llé ferənon wu'ɔ mbi'i ni ngwa Minnwi. ¹⁰ Nthe na sheshəon na a kwo nii mon li'i na Minnwi shi mfe ferənon gho nɛ kwo fā'ɔ ferənon nthe fā'a pi, wu'ɔ nɔ ha'an Minnwi ni mī'ɛy fā'a yi mferɛ nkaa yu nɛ.

¹¹ Pia pa'ɔ nɛ ki'ɛ nɔ nii nu mon ferənon gho, nji na ki'i sheshəon gu mon nkwan tinithɔ gho.

¹² Nthe na chrà Minnwi yi maon ndɔ mfā'a nu, nchigəi ncha kafa paa njin. A ghà nshe ti mfēnɛ nchəi pugu pa jiwɛ, pugu pa younon pugu pa mimbaon moon kwéi, nji kwā'a nu pugu nnu na njù'ɔ non tã'a nu nɛ. ¹³ Yichəi yaon lo mbo na a lɛrɛ ligi yu. Nguon yi ghao pɔ pi ntii shhi yu, mbo ju na pia lɛ ntaa non yia gho nɛ.

*Jishɔ pɔ pi nkien mme Taathɔ
pa Thishi Ghan Fe'ingien Minnwi*

¹⁴ Na pia fā'ɔ nkien mme Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien na a ki nii ntiri mon pa po nɛ, mbo Jishɔ Muon Minnwi nɛ, p̄ia wēin pin yia na pia chhu na pia pin nɛ a tini. ¹⁵ Nthe na pia lo nji'i mfā'ɔ pi Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien

na minthe pa'a a lo nji'i mfā'o kwoshini ni pia mon pe nnu na pia pou ghrí fo ne. Pia fā'o pi ye na a kwo tōgo mon mōon nu mon nguon puon shendaon ghao no ha'an pia po ne, ndo ki lo nchwie phi. ¹⁶ Pia chēnə mbara yei faan pwapun Minnwi ki'e ni tininju'ō nji na minthe pia fā'o kwoshini pi lo nōon pwapun ni pia mon ndii na pia fā'o pa chà yi ne.

5

¹ Nthe na sheshe taatho pa thishi ghan fe'ingien po pi non na pi chu'ō vi shina ngwa pi, na a ghēi shhi Minnwi ni pa nnu no ligi ngwa, mfe pa maon fé pugu pa maon fe'ingien nthe phi ngwa pigho ni Minnwi. ² Nthe na ju nkaa yu wu'ō nonmishua na a shi'a mbou ntai ne, minthe a tuo ngwa ki ji nnu ndo mbo ngwa na pugu ghà mfāan pa nnu ne, ni juju. ³ Nthe yei nnu, a yi'i na a fē'i ngien nthe ji phi nkaa yu wu'ō no ha'an a ghà mfē'i nthe yi ngwa ne.

⁴ Nthe na non shi'a nji'i ndōgo yie ndigha'ō no po nu taatho pa thishi ghan fe'ingien pi ni non yi, a wu'ō mbo pi ndii na Minnwi mēin vi, wu'ō no ha'an Eron ni mbo ne. ⁵ Wu'ō nenne, Krishto shini ndo nkērə non yi no po nu taatho pa thishi ghan fe'ingien. A ni nka chhu Minnwi ghō na, "O Muon a, shi'a, ngū Tāa ghō."

⁶ No ha'an a pinī nu'un nchhu mon yichai li'i Nwa'anli Minnwi na, "O ngan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi, mon nthinkwo Mekishede."

⁷ Monɔ llé pɛ ɲa Jishɔ ni mbo monɔ freinonɔ nɛ, Jishɔ ni nduonɔ Minnwi ndɔ njūa chà pi ni kēi nu ni nji ni ɲkhí ligi shhi Minnwi, mbo ju ɲa minthe a kwe vi monɔ gu nɛ. Minnwi ni nja'ɔ luonɔ yi nthe ɲa a ni mfā'ɔ pógɔ ghɔ. ⁸ Nji'i nthe nɔ ha'an a ni mbo Muunɔ Minnwi nɛ, a ni nje'i ya'ɔ nu nchò ntɔgɔ pi ɲkuonɔ ɲgə'i ɲa a ni nje'i nɛ. ⁹ Pi ni ɲga nchwīe vi a pɔ yi ka'oka'ɔ, a gū ɲonɔ ɲa a shi ɲkwe ɲguonɔ ɲgwa ha'an pugu ya'ɔ nchò yi nɛ. A kwe vugu nɔ ɲguonɔ ndii. ¹⁰ Minnwi ni nū'ɔnɔ vi ɲa a Taathɔ pa Thishi Ghanɔ Fɛ'ingienɔ monɔ nthiɲkwo Mekishede.

Shūu nu ténə nthe lāa nu piɲ

¹¹ Ntou nnu pɔ ɲa pigi fā'ɔ nɔ chhu nu nthe pa nnu pei, ndɔ a gha'a nɔ kīgei nu ni pəi nthe ɲa tho yəi fīni nɔ ya'ɔ nu nnu. ¹² Nthe ɲa nji'i nthe pi nɔ ha'an a piɛ ɲa pəi pɔ pi pa ghanɔ ye'i ɲgwa ndwe nɛ, a piɛ ɲa ɲonɔ wu'ɔ mbini nje'i vəi ni pa njē yaonɔ ye'i monɔ ɲkìni Minnwi ɲkamu'ɔnɔ. A wu'ɔ mbini mbie nu ɲa pəi nuanɔ pi pini, ki lɔ nji pi maonɔ chienchienɔ. ¹³ Sheshenonɔ ɲa a yru pi ɲkuonɔ pini nɛ nōonɔ ɲa a lɔ nji'i nji tho yi ni ntīgi ɲkuonɔ nnu ndindi, nthe ɲa a wu'ɔ mbi'i pi muunɔ mbrɔ. ¹⁴ Ndɔ pa maonɔ chienchienɔ pɔ pi ni ɲgwa pɛ ɲa pugu pa ntinimme nɛ, ɲa pugu tɔgɔ monɔ ye'i nu nonɔ yugu shi'i nɔ ji nu nnu, nji kwri ɲa a pɔ shina pwà pugu pa phi nɛ.

6

¹ Nthe yie ghɔ, pia mienɔ ye'i nu pa fūonɔ yaonɔ ye'i nthe Krishto, ɲku'ɔ mbo pa ntinimme ki lɔ ɲgu'ɔ mbini nchhɔ nchrā nthe pi pa fūonɔ yaonɔ

ye'i, mbo pa pā'a nu nkũnu yia ni pa fà'a ghagha pugu pa pin nu Minnwi, ² pugu pa ntigi nthe pa nnu wēin nu nkhi*, pa nnu nū'oj nu mbho tho ngwa, pa nnu pini nu nku'oj mon gu pugu pa shá'a ki ndugwi yi. ³ Ndo pigi shi nchwie nguon pa nnu pei ghao no ha'an Minnwi mbinj.

⁴ Nthe na yichoi shendaon lo nji'i mbo ni ngwa pe na ligi yugu ni nkwo na'an ne, na pugu ni nkwo ywe'i pa fé lo po ne, mfā'o yugu ghrà mon Jijwe Minnwi, ⁵ nkwo ywe'i nja'o ha'an chrà Minnwi pwa ne, pugu pa nji mbhi ye na a tho nu ne, ⁶ ndo mbini ntei ne, shendaon lo nu'unj mbo no pini nu nkwei ni pugu, pugu pā'a nkũnu yugu ni phi, na pugu pini nu'unj nchho nkwinj Muon Minnwi nkuon wá'a ne, nne nchho ngwēin pi yugu nonj mbini nchho mā'an lritho tho yu shhente.

⁷ Nthe na shhe na a shwei nkhi mbì ye na a ghà ndho nkuon ghò ne, maonj ku'oj nu fo na a ghà ngēre ngwa pe na pi ni mfā'a maonj pigho nthe vugu ne, ghà mfā'o mboro lo mbho Minnwi. ⁸ Ndo ä nku'oj pa trũ pugu pa michwe'ichwe'i nkuon ghò, kanj a lo nji'i mfā'o ghère, mbara no fā'o nu nchòno lo mbho Minnwi, ndugwi yi po na pi tūon vi.

⁹ Ndo nji'i nthe no ha'an pigi chrā pi neiñ ne, ndo ni pəi, ma lij panj, pigi fā'o tininju'oj nthe pa nkienj nnu nthe vəi mbo pa nnu na a yi lūgu nu ne. ¹⁰ Nthe na Minnwi lo nji'i mbo pi Minnwi nganj mbe nenne no li'ε nu fà'a yəi

* **6:2** 6:2 Njinj yei pini mbo na pa nnu kwe nkhi.

pugu pa khwă ɲa pɛi nōŋ nthe ligi yi mon fā'a nu mbhɔ ɲgwa Minnwi pi taŋtaŋ nɔ ha'an pɛi wu'ɔ nchwīe nu nɛ. ¹¹ Pigi khwā ɲa sheshenŋ vɛi nōŋ wu'ɔ fi'i ɲkwan ni'in ɲjù'ɔ ghɔ ti ɲgɛi nchɛin nɔ ndugwi yi, nenne ɲa shishini, Minnwi shi mfe yaŋ ɲa pɛi fā'o kwà'a ɲkuŋ ghɔ nɛ ni pɛi, ¹² nne ɲa ki'i pɛi shūu non yɛi, ndɔ pɛi pini ɲgwa pɛ ɲa pugu tɔgɔ mon pin pugu pa wɛin ɲjù'ɔ mfā'o yaŋ ɲa Minnwi kâ'a nɛ.

Minnwi shi nchwīe nnu ha'an a kâ'a nɛ

¹³ Ndiɪ ɲa Minnwi ni mfe kâ'a ni Abrahan, nthe ɲa a shini ndɔ mfā'o ɲon ɲa a chaa vi nɛ, a ni nshwrɛi pi ni non yi, ¹⁴ nchhu nu ɲa, "Shishini, ɲshi mfe mbɔɔ vɛ ndɔ nchwīe ɲgwreinŋ yɔ yien." ¹⁵ Nenne, Abrahan wɛin ɲjù'ɔ yi mfā'o yaŋ ɲa Minnwi ni ɲkâ'a nɛ.

¹⁶ ɲgwa ghà nshwrɛi pi yaŋ ɲa a chaa vugu nɛ, shwrɛi nu ghɔ lūgwi pa ɲguŋ mindoundou ghao. ¹⁷ Nne ndiɪ ɲa Minnwi ni ɲkhwā nɔ nōŋ nu ki khuthɔ lɔ mbɔ ni pa ɲgwa ha'an pugu shi mfā'o yaŋ ɲa a kâ'a nɛ, ɲa a shi'a ma ɲkwri mon nnu ɲa a nū'ɔn nɔ chwīe nu nɛ, a ni nōŋ pi ni shwrɛi nu, ¹⁸ nne ɲa ntɔgɔ pi ɲkuŋ paa yaŋ, mbɔ kâ'a pugu pa shwrɛi nu ɲa mba'a a yi'i ɲkwri nɛ, mbɔ pa yaŋ ɲa mba'a Minnwi yi'i ndɛ'i ɲgien nɔ nɛ, pia ɲa pia tei ɲgɛi ɲjɛi vi nɔ lɛɛ nu thɔ yia nɛ fā'o ntou mā'an ɲjù'ɔ nɔ wɛin nu kwà'a ɲa a pɔ shhi pia nɛ a tini. ¹⁹ Pia fā'o kwà'a yei nɔ yaŋ ɲa a tuo chɔmbhi yia, mbɔ kwà'a ɲa mba'a yaŋ kâon ndɔ ti ɲon nthe a yi'ɔ non yi ɲkuŋ ghɔ, ɲa a nii mon li'i taŋtaŋ ɲin ndhwí ki'i li'i Nda Minnwi, ²⁰ mbɔ

li'i na Jisho kwo nii fo nthe via no ha'an a gu Taatho pa Thishi Ghan Fe'ingien no nguon ndii mon nthinkwo Mekishede.

7

Taatho pa thishi ghan fe'ingien mbo Mekishede

¹ No Mekishede yei, a ni mbo funon Shalein, mbo ngan fe'ingien Minnwi na a chaapifuson ne. No ha'an Abrahan ni ntho nkwei nchho li'i na a ni nga'a khwe pa funon pichai ne, a ni mfe mboro ni Abrahan. ² Abrahan ni ngra maon na a ni ndogo li'i nchho ne wun li'i mfe ta'a li'i ni Mekishede. No kara nu nin ligi yi, funon yi po na, "Funon Ndindi" ndo mbini nthe na a ni mbo funon Shalein, nin yi po na, "Funon Pa Ta'anggi". ³ Pi lo nji'i nji taa vi ki muun vi ki ndaanon yi, pa'a ndo mfa'o lle na pi ni mbhi vi ki lle na a ni nkhu ne. A po no Muun Minnwi, nkina mbo ngan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi.

⁴ Yei fi'i nkwan no ha'an non vei ni mbo non ndien njei, mbo non na Abrahan nkhu taa via ni ngra maon ha'an a ni nkwei no li'i nchho wun li'i, mfe ta'a li'i gho. ⁵ Pa ngwreionon Levi pe na pugu ni mfa'a nu Nda Minnwi no pa ghan fe'ingien Minnwi ne, gi ni mfe nji ni pugu no kwe nu shwei mbho pa ngwa, mbo pa lin pugu, nji'i nthe pi no ha'an pa lin pugu nkaa pugu ni mbo ngwreionon Abrahan ne. ⁶ Ndo Mekishede vei na a lo nji'i ndho pi mon ngwreionon Levi ne ni nkwe shwei mbho Abrahan ndo mfe mboro ni ju na a ni mfa'o ka'a Minnwi ne. ⁷ A lo nu'un

mbo pi nnu khutho ña mmeñon ndien ghà mfe mboro ni ñon kike'i.

⁸ Nò ghan fe'ingien Minnwi, a ghà ñkwe ñgwamishua ña pugu ghà ñkhu ne, ndo no yi Mekishede, shwéi gho ni ñkwe ñon ña a shi'a ma ñkhu no ha'an Nwa'anli Minnwi chhu ne. ⁹ Ñon nthé a chhu ña Levi ndutho yi ña a kwe pa shwéi ne ni mfe pa shwéi ntogo mbin Abrahan, ¹⁰ nthé ña a ni ngu'o mbo pi mon ñon ñkhu taa vi, mbo Abrahan, ndii ña pugu Mekishede ni mbāon ne.

Pi pini Jisho pugu Mekishede

¹¹ Ndwe, pi ni mfe gí ntogo pi mbho ghan fe'ingien Minnwi llo mon ndaanon Levi ni ñgwa Ishrae. A kan ni mbo ña fà'a ghan fe'ingien Minnwi llo mon ndaanon Levi nthé a chwé ñgwa po ki ntai, a shi kan ni nu'un mbie ña yichai ñkwan ghrà ghan fe'ingien Minnwi po, mbo ye ña a po mon nthinkwo Mekishede ki lo mbo pi yi Eron ne.

¹² Nthé ña ndii ña ñkwan ghan fe'ingien kwri ne, a pie ña gí kwri ñkaa yu. ¹³ Nthé ña ñon ña pi chrā pa nnu pei nthé vi po pi ñon llo mon ndaanon nduon, ndo yichai kan ta'a ñon llo mon yugu ndaanon lo naa ma mfā'a li'i fe'ingien Minnwi. ¹⁴ Nthé ña pi ya ñji ña Taatho via ni ndho pi mon ndaanon Juda, ndo Mushi shini ndo nchhu sheshe nnu nthé yie ndaanon no pa ghan fe'ingien Minnwi. ¹⁵ Nnu gho ya mbini nōon ndwe shi'i ndii ña yichai ñgan fe'ingien Minnwi pini nu'un ñku'o no Mekishede ne, ¹⁶ a po ñgan fe'ingien Minnwi ki lo ntogo pi ñkuon gí Mushi ña a wu'o mbo pi nnu llo nu mon ndaanon, a po

ntogɔ pi ŋkuon ghrí chombhi ŋa minthe pa'a pi lo mbiri ne. ¹⁷ Nthe ŋa pi chhu nthe vi ŋa,
 “Ɔ ŋgan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi mon nthɪŋkwo Mekishede.”

¹⁸ Pi chi ndunu kina nū'ɔŋ njin nthe ŋa a ni mbou ghrí ndɔ pa'a ndɔ mfā'o ghèrɛ ne, ¹⁹ nthe ŋa gí Mushi shini ndɔ nchwīe sheshe yaon pɔ yi ka'oka'o ndɔ ndwe pi kwo tho ni kwà'a ŋa a pini mbwa mbigi, mbɔ shendaon ŋa pia shi ntogɔ fo nchənə mbara yəi Minnwi.

²⁰ Minnwi fe shendaon fhi yei ni shwrēi nu kina. Ngwa pɛ ŋa pugu ni mfūon ngū pa ghan fe'ingien ne, Minnwi shini ndɔ nshwrēi nthe vugu. ²¹ Ndɔ Jishɔ ŋkaa yu ni ngū ŋgan fe'ingien Minnwi ntogɔ pi ŋkuon kina ŋa a ni nshwrēi ndii ŋa a ni nchhu ŋa,
 “Taathɔ kwo shwrēi, ti mba'a a yi'i ŋkwri njù'ɔ yi,

‘Ɔ ŋgan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi.’”

²² A chwīe yie Jishɔ pɔ ŋkien ŋgan fe tininju'ɔ ŋa yei kina pini mbwa ŋga'a.

²³ Pa fūon ghan fe'ingien ni njien, nthe ŋa gu ni nja'a vugu nɔ ghēi nu shhi ni fā'a yugu nɔ ghan fe'ingien Minnwi. ²⁴ Ndɔ Jishɔ kina mbɔ ŋgan fe'ingien Minnwi ki ndugwi yi nthe ŋa ju nduthɔ yi lo mfā'o ndugwi yi. ²⁵ Nthe yie ghɔ, ndwe pugu pa ŋguon ndii ghao, a fā'o ghrí nɔ kwe nu ŋgwa pɛ ŋa pugu togɔ mbin yu nchənə mbara yəi Minnwi ne, nthe ŋa a ghà ŋgu'ɔ mbɔ yi maon nɔ līgəi nu Minnwi nthe vugu.

²⁶ Nthe ŋa shishini, a ni ŋkā'o ŋa pia fā'o Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien Minnwi ŋa a pɔ

nɔ ju, ɲa a yi taɔntaɔŋ, ki lɔ mfā'ɔ sheshe ntɛi ki nchí, mfu'u non yi shina ghan phi, pi kɛrɛ vi a fɛrɛ ndugwi pa yere po. ²⁷ A lɔ nji'i mbie ɲa a chhɔ mfɛ'i ɲgien lɛlle nɔ pa pie taathɔ pa thishi ghan fe'ingien Minnwi, mfɔɔŋ fe'ingien nthe ji phi maa mbini mfɛ'i nthe yi ɲgwa, nthe ɲa a ni nchwɛ yie wu'ɔ ta'a ɲgé ndɔ mbɔ ndugwi yi ndii ɲa a ni mfe non yi nɔ yaon fe'ingien nɛ. ²⁸ Gí Mushi ghà nchu'ɔ ɲgwamishua ɲa pugu pɔ nɔ sheshe ɲonmishua nɛ ɲa pugu pɔ pa taathɔ pa thishi ghan fe'ingien, ndɔ Minnwi ni nchrā ndɔ nshwrɛi ndii ɲa gí ni ɲkwo fɔɔŋ mbɔ nɛ, ni nchu'ɔ Muun ɲa pi ni nchwɛ vi a pɔ ki ntɛi ki ndugwi yi nɛ.

8

Jishɔ pɔ pi Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien kàna ɲa a pwa ɲga'a nɛ

¹ Ndwe, ɲguon nnu ɲa pigi chhu nu nɛ pɔ pi yei: pia fā'ɔ ye ɲkwan Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien ɲa a chhɔ pi ɲgei mbhɔ ji Minnwi Chaapifuon po, ² muun fà'a mon pa li'i taɔntaon, mon ya ɲkien ntāa ɲa a lɔ ɲkrao ɲonmishua, a krao Taathɔ nɛ.

³ Nthe ɲa pi ghà nchu'ɔ sheshe taathɔ pa thishi ghan fe'ingien ɲa a fe pa yaon fé pugu pɔ yaon fe'ingien, nne a pie ɲa yei Taathɔ pa Thishi Ghan Fe'ingien fā'ɔ yaon nɔ fɛ'i nu ɲgien nɔ ghɔ. ⁴ Ndwe, a kan nì mbɔ pi ɲkuon shɛ, a shi kan nji'i mbɔ ɲgan fe'ingien Minnwi kan shigei nthe ɲa pa ghan fe'ingien Minnwi pɔ fɔ ɲa pugu ghà mfe pa yaon fé ɲkwan nɔ ha'an gí chhu nɛ. ⁵ Fà'a

ɲa ghaɲ fɛ'ɲgiɛɲ piɲɔ ghà mfā'a nɛ pɔ pi fhi
 pugu pa mili'i pa nnu ɲa a pɔ po nɛ, nthɛ ɲa
 ndii ɲa Mushi ni ntā'a nu ɲkrao ntāa ghɔ nɛ,
 Minnwi fɛ ntīgi ghɔ, nchhu nu ɲa, "Pa'ɔ nɔ yɛi
 nu ɲa ɔ chwīɛ ɲguoɲ yaɔɲ moɲ ɲkwaɲ ha'an pi
 ni nōoɲ vɛ ɲkuoɲ mbra nɛ." ⁶ Ndo ti nɔ ha'an
 a pɔ nɛ, Krishto fā'o fā'a ɲa a ya mbwa nchaa
 yugu, wu'ɔ nɔ ha'an kina ɲa a ju mbɔ ɲgaɲ chini
 ɲggì fɔ pwa ɲga'a, nthɛ ɲa a yi'ɔ pi ɲkuoɲ pa
 ɲkɛɲ kà'a.

⁷ Nthɛ ɲa fūoɲ kina kaɲ ni mbɔ pi ki ntɛi, a shi
 kaɲ ndo mbɔ ɲa pi chhɔ ntā'a mbra yi. ⁸ Nthɛ ɲa
 a ni nɲɛi ntɛi mbiɲ pugu ndii ɲa a ni nchhu ɲa,
 "A chhu ju Taathɔ ɲa, Ii nɲɛi, pa llé chhɔ nthɔ
 nu,

ɲa ɲshi ɲgwrā kina fhi
 pigi pa ɲgwa Ishrae pugu pa ɲgwa Juda.

⁹ Mba'a yei kina yi'i mbɔ pi nɔ ye ɲa ɲki wrā
 pigi pa taa pugu llé ye ɲa
 ɲki wēiɲ mbhɔ yugu
 ntaoɲ ni pugu moɲ la'ataoɲ Ijpti nɛ.

Nthɛ ɲa pugu shini ndo ɲgɛi shhi nthɔ nū'oɲ
 kina a,

nthɛ yie ghɔ, pa'a ɲdo mfā'o ndii yugu, a
 chhu ju Taathɔ.

¹⁰ Nthɛ ɲa yei kina ɲa ɲshi ɲgwrā pigi pa
 mbaanda Ishrae nɛ,
 pa llé piɲɔ shi ɲga ntɔgɔ, a chhu Taathɔ,

Nshi ni'in gí paɲ thɔ pugu,
 ndo mbiɲi nā'an ɲjù'ɔ pugu,

Ndo ɲshi mbɔ Minnwi yugu,
 pugu pɔ pa ɲgwa paɲ.

- 11 Mba'a sheshenon yi'i nje'i taakuo vi ki sheshenon ye'i ndin vi, nchhu nu gho na, 'Ji Taatho.' Nthe na nguon yugu ghao shi nji a, llo nkuon pa minkwasha ti ngēi nchēin nkuon pa ngwa lienlien.
- 12 Nthe na nshi mfā'o kwoshini ni pa fāan pugu, pa'a ndo nu'un nkwon pa phi pugu kan shigēi yi."
- 13 Minnwi gha nchrā nu nthe kina fhi, a chwē fūon yi lūnu, ndo sheshe yaon na a lūnu ndo mbiri nu ne totho mbhe.

9

Gha'o nu Minnwi nkuon shhe pugu pa gha'o nu Minnwi po

¹ Fūon kina ni mfā'o pa gī no nnu gha'o Minnwi pugu pa li'i gha'o Minnwi nkuon shhe.

² Pi ni njigi ntāa a fā'o paa njien. Mon fūon njien, yaon tigi lan ni mbo fo, ni taprei ni brei na pi fe ni Minnwi ne. Pi ni mēin fūon njien yei ni Li'i Taon-ton. ³ Njien na pi mēin ni Ndugwi Li'i Taon-ton ne ni mbo njin mbra ndhwī ki'i li'i, ⁴ mfā'o li'i fe'ingien na pi chwē ni laon-go no tūon nu lei pugu pa nkun nū'on kina, pi pūon ni laon-go, kin na pi chwē ni laon-go ni mana mon gho ni mbo mon nkun gho, ni mbie Eron na a ni nkhē ne, ni ngū'o na Minnwi ni nā'an kina yi nkuon gho ne. ⁵ Tho nkun gho ni mbo pa mimaon na pugu ni mfā'o pra yugu nchho nōon ndigha'o Minnwi, pra yugu kuru faan kwoshini.

Ndo ndwe, minthe pa'a pigi lo mfi'i nguon nnu pei ngēi shhi.

⁶ Yei nkwan ha'an pi ni mbiri pa maon pigho ne. Pa ghan fe'ingien Minnwi nii mon fuon njiēn sheshe llé no chwīe nu pa fà'a pugu. ⁷ Ndo a wu'ó nii taatho pa thishi ghan fe'ingien tē'i vi mon mbra njiēn ndo ngu'ó nchwīe nne pi ta'a ngé mon ta'a nga'o. A ghà nii ni chhi no fe nu ni Minnwi nthe non yi pugu pa phi ngwa nduon ha'an pugu chwīe mon ki ji ne. ⁸ Mon nnu yei, Jijwe Minnwi ni nono ja shendaon tōgo nu nii mon Li'i Taontaon lo naa mbo yi wo ya'a no ha'an fuon njiēn ntāa gho wu'ó nthi fo ne.

⁹ Yei po pi li no ndii yei. Yei nono ja pa maon fé pugu pa minyien fe'ingien ha'an pi fe ni Minnwi ne nthe pa'a a lo nchwīe nganthe pa ghan gha'o Minnwi po ki ntēi, ¹⁰ nthe ja pugu wu'ó ndii pi pa nnu maon ji pugu pa maon nnu, pugu pa nkwan nkwan nnu wēin nkhi, mbo pa gi nthe freinon ja a fā'a ti ntho nchēin mon ndii nnu fhi ne.

¹¹ Ndo ndwe, Krishto tho no Taatho pa Thishi Ghan Fe'ingien mfe pa maon shi'i ja a kwo tho ne. A nii ki'e mon ntāa liēn ja a po ki ntēi. Pi shi lo nji'i nchwīe ntāa yei ni mbho nonmishua, pa'a ndo nji'i mbo pi yi nkuon mbhi yei ha'an pi chwiechwie ne. ¹² A nii ta'a ngé a lo mbo nguon yi mon pa Li'i Taontaon, ndo pa'a ndo ntōgo pi nkuon chhi pa mimbhi pugu pa puon na'an, ndo a ni ntōgo pi nkuon chhi yi, nne njuon lūgu nu yia no nguon ndii.

¹³ A kaŋ ni mbo ŋa chhĩ mimbhi pugu nà'an mimbhia pugu pa phu muuŋ nà'an tūoŋ ha'an pi lōgo njrā mbiŋ ŋgwa ne nthe a chwīe ŋgwa ha'an pugu fā'o nchhĩ ne pō pi taon̄taon̄, ¹⁴ a nōoŋ ŋa chhĩ Krishto, ŋa a tōgo mbho Jijwe ŋa a lo mfā'o ndugwi yi ne, mfe noŋ yi ki nchhĩ lo mbo mbiŋ yu ni Minnwi ne, shi nshīgao ŋgan̄tho yia a pō ki ntəi pi fi'i yi neiŋ llo ŋkuoŋ pa fā'a khu nō gha'o nu Minnwi maon̄. ¹⁵ Nthe yie gho, a ju mbo ŋgan̄ chīni ŋggì moŋ kàna fhi, nne ŋa ŋgwa pe ŋa a gē vugu ne nthe pugu fā'o mborō ki ndugwi yi ŋa Minnwi kā'a nō fe nu ni pugu ne, nthe ŋa ju Krishto kwo khu nō yuoŋ nu ŋgwa mfu'u moŋ phi ŋa pi ni nchwīe ndii fūoŋ kàna ne.

¹⁶ Ndiì ŋa ŋoŋ nū'oŋ gí nō ha'an pa nnu shi mbo ndii ŋa a khu ne, a pie ŋa pi nōoŋ ŋa ŋoŋ ŋa a nū'oŋ gí gho ne kwo khu, ¹⁷ nthe ŋa ŋkwan̄ gí gho ghà ŋgu'ō mfā'a pi ndii ŋa ŋoŋ gho kwo khu ne, nthe ŋa mba'a gí gho fā'a ndii ŋa ŋoŋ gho wu'ō mbi'i yi maon̄ ne.

¹⁸ A ni nchwīe yie gho pi ni nchwīe fūoŋ kàna jē ntōgo pi ŋkuoŋ chhĩ. ¹⁹ Nthe ŋa Mushi ni ŋga nchhu ŋguoŋ kàna ŋa a taon̄ moŋ ŋwa'an̄li gí ne ni ŋguoŋ ŋgwa ghao, ndōgo chhĩ puoŋ nà'an̄ pugu pa mimbhi nyāan̄ ni ŋkhĩ njrā ŋkuoŋ ŋwa'an̄li gí pugu pa ŋgwa, ni yichəi ŋkwan̄ muuŋ thi pi mēiŋ ni haisho, pugu pa ŋgì ŋa a taon̄ mbiŋ minjii, pi ni'in̄ yaon̄ fo a fā'o ŋgwrà pipie. ²⁰ A ni ŋga njrā, nchhu nu ŋa, "Yei chhĩ wrā kàna ye ŋa Minnwi ni mfe gí ni pəi nthe yie ne." ²¹ Wu'ō nenne, a pini nu'un̄ njrā chhĩ gho

ηκουη ntãa pugu pa ηγουη pa maon pe ηa pi ghà nga'ο Minnwi nò ghò ne. ²² Shishini, mon gí Mushi, pi ghà nchwie yaon pò yi taon̄taon̄ ntògò pi kúon̄ chhĩ, ti chhĩ mien̄ ki kwri, pa'a lĩ'ε nu phi lo mbo.

²³ Nthe yie ghò, a ni mbie ηa pi chwie pa fhi maon ha'an̄ a pò po ne pò yi taon̄taon̄ mon̄ shendaon̄ yei, ndò pa maon̄ po pie ηa pi chwie a pò yi taon̄taon̄ ni pa ηkien̄ maon̄ fe'ingien̄ a chaapei.

²⁴ Nthe ηa Krishto shini ndò nii mon̄ li'i taon̄taon̄ ha'an̄ pi chwie pi ni mbhò ne, ηa a ni mbo fhi ηkien̄ yi ne, ndò a ni nja nii pi ηkien̄ mon̄ po nduthò yi, ndwe nò thi nu shhi Minnwi nò li'i yia. ²⁵ A shini ndò nji'i mfã'ο nò fe nu non̄ yi nò yaon̄ fe'ingien̄ ηgen̄ge, nò ha'an̄ taathò pa thishi ghan̄ fe'ingien̄ ηa a nii mon̄ pa Li'i Taon̄taon̄ sheshe nga'ο ni chhĩ ηa a lo nji'i mbo ji ne. ²⁶ A kan̄ ni mbo nenne, a kan̄ ni mfã'ο nò yəi nu ηgə'i ηgen̄ge llo ndii ηa pi ni mbã'ο mbhi ne. Ndò nò ha'an̄ a pò ne, a n̄on̄ non̄ yi ta'a ηge, a lo mbo ηγουη yi mon̄ ndugwi ηγουη pa ndii ghao nò fu'u nu phi ntògò pi ηkuon̄ fe nu non̄ yi nò yaon̄ fe'ingien̄.

²⁷ Wu'ò nò ha'an̄ pi nū'on̄ ηa ηon̄mishua shi ηkhu ta'a ηge, mbra nnu a thi shá'a ne, ²⁸ wu'ò nenne, pi fe Krishto ta'a ηgé nò yaon̄ fe'ingien̄ nò kwe nu phi ntou ηgwa, a shi mbini n̄on̄ non̄ yi mbra ηgé ki lo nu'un̄ nthe pi shīgao nu phi, ndò nthe pi kwe nu ηgwa pe ηa pugu chhò njwere vi ηkien̄ yie ne.

10

Pi fe Krishto wu'ɔ ta'a ηgέ nɔ yaon fe'ingien

¹ Nthe ηa gí ni ηgu'ɔ mbo pi mili'i pa maon shi'i ha'an a fā'o nɔ thɔ nu ki lo nja mbo pi ηkien maon pighɔ ne, a kaη ni mfe pa'a pa yaon fe'ingien ha'an pugu ni mfe nu sheshe ηga'o ne lo nchwie pa ηgwa ηa pugu ni nthɔ yəi Minnwi ne pɔ ki ntəi. ² A kaη ni mbo ηa pi kwo ya nshīgao phi ηgwa pe ηa pugu ni nchhɔ ηga'o Minnwi ne shishini, pugu shi kaη ni nu'uy mbī'i ηa pugu pa ghaη phi ηkamu'ɔη, nne fe'ingien kaη ni ntithi. ³ Nɔ ha'an a pɔ ne, pa maon fe'ingien pighɔ ni mfā'a nɔ kwien nu ηgwa ni phi yugu sheshe ηga'o. ⁴ Nthe ηa minthe pa'a chhī pa nā'an mimbhia pugu pa mimbhi lo nshīgao phi.

⁵ Nthe yie ghɔ, ndii ηa Krishto ni nthɔ ηkuon mbhi ne, a ni nchhu ηa,

“ɔ lo nji'i ntā'a pa maon fe'ingien pugu pa maon fé,
ndɔ ɔ fe freinon vəi.

⁶ ɔ lo nji'i mfā'o pwanju'ɔ
ni pa mimaon ha'an pi tūon pugu pa pichəi
pa maon fe'ingien nduon nɔ shīgao nu phi.

⁷ Nenne nchhu ηa, ‘Līi njəi, nthɔ nɔ chwie nu
nnu ye ηa ɔ tā'a nu ne ma Minnwi,
wu'ɔ nɔ ha'an pi nā'an nthe a mon ηwa'anli
gí ne.’”

⁸ Fūon yi Krishto chhu ηa, “ɔ lo nji'i ηkhwā ki
mfā'o pwanju'ɔ ni fe'ingien pugu pa maon fé
pugu pa minyien ha'an pi tūon nɔ yaon fe'ingien
ne pugu pa maon fe'ingien nɔ shīgao nu phi” (pi
fe maon pei pi ηkwaη ha'an gí chhu ne), ⁹ nenne,

a pini mbīgi ɲa, “Lii ɲɛi, ñthɔ nɔ chwīe nu nnu ha’an ɔ tā’a nu nɛ.” A ni mī’an fūon yi nne nɔ thɔ nu ni mbra yi. ¹⁰ Nthe ɲa Jishɔ Krishto chwīe nnu ɲa Minnwi tā’a nu ɲa a chwīe nɛ, pi chwīe pia pɔ yi taonɲaon llo mon phi ntɔgo pi ɲkuon fē’i nu ɲgiɛɲ ɲa a ni mfē’i pi ni ji freinon ta’a ɲgɛ a lo mbo ɲguon yi nɛ.

¹¹ Sheshe ɲgan fē’ingieɲ ghà mfā’a fà’a yi sheshe llé nthɔ fē’i ndɔ nthɔ mbi’i ta’a ɲkwan fē’i nu ɲgiɛɲ ɲa minthe pa’a a lo ma nshīgao phi nɛ. ¹² Ndɔ ndii ɲa Krishto ni ɲkwo fɛ ta’a yaon fē’ingieɲ nɔ ɲguon ndii ghao nthe phi nɛ, a ni nchɔchhɔ ɲgei mbhɔ ji Minnwi, ¹³ nchhɔ ɲjwere nu llo ndii ghɔ ti pi shi nu’un nchwīe pa mimbina pi pɔ krí tigi kwò yi. ¹⁴ Nthe ɲa ntɔgo pi ɲkuon ta’a yaon fé, a chwīe ɲgwa pɛ ɲa pugu thɔ mbo yi taonɲaon nɛ pɔ ki ntəi nɔ ɲguon ndii.

¹⁵ Ndɔ Jijwe Minnwi ɲkaa yu pɔ minkwentie ni pigi ndii ɲa a ni ɲkwo chhu ɲa,

¹⁶ “Yei kina ɲa ñshi ɲgwrā pigi pugu

pa llé pighɔ shi ɲga ntɔgo, a chhu Taathɔ:

‘Nshi ni’in gí paɲ mon njù’ɔ pugu

ndɔ mbini nā’an mon thɔ pugu.’”

¹⁷ Nenne ki’ɛ a pīgi ɲa,

“Mba’a shi nu’un ɲkwin pa phi yugu pugu pa sheshe nnu piphi ha’an pugu chwīe nɛ ɲkamu’ɔɲ.”

¹⁸ Ndii ɲa pi kwo li’ɛ pa phi pei nɛ, chà yaon fé nɔ li’ɛ nu phi lo nu’un mbo.

Pia chənə nthɔ yəi Minnwi

¹⁹ Nenne ki’ɛ, ma liɲ paɲ, pia fā’o tininju’ɔ nɔ nii nu mon pa Li’i Taonɲaon ntɔgo pi ɲkuon

chhĩ Jisho. ²⁰ A chu'ó shendaon fhi, ndo mbo shendaon maon ni pia ntogo pi nkuon ndhwí ki'i lí'i, njin yei po pi na a togo pi nkuon freinon yi. ²¹ Ndo pia fā'ó mme ngan fe'ingien Minnwi na a lina nu ni mbaanda Minnwi. ²² Nthe pa nnu pei, pia chənə ntho yəi Minnwi ni njù'ó nnu shini pugu pa tininju'ó mon pin, ni nganthe na pi kwo yrā a po yi taontaon llo mon phi, ni pa non na pi kwo shigao ni nkhĩ taontaon nɛ.

²³ Pia wēin kwà'a ha'an pia chhu na pia fā'ó nɛ a tini, nthe na minthe pia yi'ə non yia mbin Minnwi no nū'on nu kà'a yi. ²⁴ Pia pī'i nkwan ha'an a nthe pia kwēnɛ non pia no fā'ó nu khwá pugu pa fà'a shi'i, ²⁵ ki lo nchho funu paon nu ta'a lí'i ka'a no ha'an pichəi pa ngwa chho nchwīe nu nɛ. A ka pie pi na pia mā'an ghrí lĩn pia ngəi shhi mbīgi no ha'an o yəi Llebhi Taatho chənə mbara nu nɛ.

²⁶ Nthe na no ha'an pia kwo ji nnu shini nɛ, pia mbin ngəi shhi nchho nchwīe phi ndo nji nu, pa'a yichəi yaon fe'ingien nthe phi lo nu'un mbi'i ni pia, ²⁷ nkien wuwuru ywɛɛ nu shá'a na a tho nu nɛ pugu pa titini mónon na a shi mī'ɛn pa mimbina nɛ. ²⁸ Sheshenon na a ni ndāa gí Mushi nɛ, pi ni jwi vi ki lo mfā'ó kwoshini ndii na paa ngwa ki pi trei nu'un mbo no pa minkwentie nɛ. ²⁹ O pī'i na njó ngwa pɛ na pugu nīi Muun Minnwi la'ó kwò pugu nɛ, shi mbo pi fi'i yi nɛin? Mbo pa ngwa ha'an pugu lōgo chhĩ kina ha'an pugu kie nkuon gho mbo yi taontaon nɛ no yaon ghagha, ndo ngwɛ'i Jijwɛ na a nōon pwapun nɛ?

³⁰ Nthe na pia ji vi na a chhu na, "Mfā'ó nji no fe

nu njó, òshi nthu,” mbini nchhu ña, “Taathó shi nsha’a ñgwa pi.” ³¹ A ñkieñ nnu wuwuru nò gū nu mbhó Minnwi maonj.

³² Pèi kwij ñkwanj ha’anj a ni mfūonj mbo ni pèi nɛ, ndii ña ligi yèi ni ñkwo ña’anj nɛ, pèi ni ntii shii monj pa titini ñgə’i. ³³ Pichèi ndii ni mbo pi wɛ’i vèi li’i wo ndo mfe ñgə’i ni pèi, pichèi ndii pèi ghère ñgwa pɛ ña pugu yèi ñkwanj ñgə’i ña pèi ghà njei nɛ. ³⁴ Nthe ña pèi ni nōonj kwoshini ni pa ghanj chéinj, ndii ña pi ni nshiri maonj pèi ñkwe nɛ, pèi pinj ni pwanju’o, ñji nu ña pèi fā’o pa maonj ha’anj a pwa nchaa pie ghó nɛ, mbo pɛ ha’anj a ma ñgu’o mbo nò ñguonj ndii nɛ.

³⁵ Nthe yie ghó, ki’i pèi mī’anj tininju’o yèi, nthe ña a shi nthó ni mme kineinj. ³⁶ Pèi fā’o nò tii nu shii, nne ña ndii ña pèi kwo chwie nnu ña Minnwi tā’a nu nɛ, minthe pèi fā’o yaonj ña a kà’a vèi nò ghó nɛ. ³⁷ Nthe ña,

“Monj muunj mi kuo ndii,

Ju ña a thó nu nɛ shi nthó ki lo ñjiri.

³⁸ Ndo ñgwa panj pi ndindi shi nchhó chombhi yugu pi monj pinj.

Ndo ti sheshenonj vugu nshū’u mbini ñjin,
pa’a ndo mfā’o pwanju’o mbinj pugu.”

³⁹ Ndo pia lo mbo ñgia ñgwa pɛ ha’anj pugu shū’u mbini ñjin nshi’i nɛ, pia pò pi ñgia ñgwa pɛ ña pugu fā’o pinj ndūgu nɛ.

11

Pa memme li pinj

¹ Ndwe, pinj pò pi fā’o nu tininju’o ni pa yaonj ha’anj o fā’o kwà’a ñkuonj ghó nɛ, ñji nu ni

tininju'ó ña ɔ shi mfā'ó yaon ña ɔ lo naa njəi nɛ. ² Nthe ña a ni ntɔgo pi ñkuon piñ, Minnwi piñ pa ñgwa lleshhi.

³ A pɔ ntɔgo pi ñkuon piñ ña pia ji ña Minnwi ni nchwīe mbhi pi ni chrà ña a ni ntaon nchò yu nɛ, nne ña yaon ña pi yəi nɛ, pi shini ndo nchwīe pi ni pa yaon ña pi yəi nɛ.

⁴ A ni ntɔgo pi ñkuon piñ ña Abe ni mfe yaon fe'ingien ni Minnwi a pwa nchaa yi Keiñ, ña Minnwi ni mbiñ vi ña a ñon ndindi, mbiñ vi ntɔgo pi ñkuon piñ nu ji yaon fé. Nji'i nthe nɔ ha'an a kukhu nɛ, ndo ntɔgo ñkuon piñ yi ghɔ, a wu'ó nchrā nu.

⁵ A ni ntɔgo pi ñkuon piñ pi lɔgo Enoke ñku'ó nɔ tothi nne ña ki'i a khu, kañ ta'a ñon shini ndo njəi vi nthe ña Minnwi ni ndɔgo vi. Ndwe, ñkaon pi maa ndɔgo vi, pi ni ñkwo piñ vi ña a ni ñkwo chwīe túa Minnwi pwa. ⁶ Mba'a sheshenon chwīe túa Minnwi pwa ki lo ntɔgo pi ñkuon piñ, nthe ña sheshenon ña a tho njəi Minnwi nɛ, pie ña a piñ ña Minnwi pɔ fɔ ndo nchho ñkñein ñgwa pɛ ña pugu tā'a vi nɛ.

⁷ Ntɔgo pi ñkuon piñ, Minnwi ni ñga shūu ténə Noa ni pa nnu ña a tho nu ndɔgo li'i, nji'i nthe pi nɔ ha'an a shini ndo naa njəi nɛ, mon pɔgo Minnwi, a ni nchwīe mme pie ña a pɔ nɔ nda nɛ nɔ kwe nu mbaanda yi nɔ ghɔ. Nthe yei, ñguon mbhi ni mfā'ó njó gu, Minnwi ni nchhu ña Noa ñon ndindi nthe pi piñ yi.

⁸ Ntɔgo pi ñkuon piñ, ndii ña Minnwi ni ñgē Abrahon ña a ghēi nɔ li'i ha'an a shi mfe ghɔ nɔ ji nɛ, Abrahon ya'ó nchò yi, ntaon ki lo nji li'i

ha'an a ni ngēi nu ne. ⁹ Ntogo pi ηkuon pin a ni ngēi nō chhō nu mon la'ataon ηa Minnwi ni ηkā'a nō fe nu ghō ne, mon ngini la'ataon ghō a la'a fō mon pa ntāa, wu'ō nō ηa Aiji pugu Jakō, ηa pi ni ηkā'a vugu ni shhe ghō ni nda'a mon ntāa ηkaa pugu ne. ¹⁰ Nthe ηa a ni nchhō nchēi pi mme la'ataon ye ηa Minnwi ni mbī'i ηkwan ha'an a fā'ō nō pō nu ndō ηkrao ne, kwō mme la'ataon ghō pō ki ndugwi yi.

¹¹ A ni ntogo pi ηkuon pin ηa nji'i nthe pi Shera ni mfā'ō nji nō shūu nu, nji'i nthe pi nō ha'an ηga'ombhi yi ni ηkwo chaa yi ηon ηa minthe a shūu ne, nthe ηa a ni mbī'i ηa ηon ηa a kā'a vi ne ηon ndindi nō chwīe nu nnu ha'an a kā'a ne.*

¹² Nthe yie ghō, llo mbin ηa ta'a ηon ηa a ni ηkwo pō nō ηon khu, pi ni mbhi ηgwreingwa ηa pugu ni njiēn ti mbo nō fīnēi pō, mbini njiēn ti mbo nō shishhe ηkin ηkhī ηa minthe pa'a pi lō nshia ne.

¹³ Nguon pa ηgwa pei ni ηkhu mon pin ki lō naa mfā'ō yaon ηa pi ni ηkā'a ne, ndō pugu ni njēi pi fie shhi pugu ndō mbin maon pighō, ndō mbini nchhu ηa pugu pō pi pa ghini ndō pa'a ηkuon shhe yei lō mbo la'a yugu. ¹⁴ Nthe ηa pa ηgwa ha'an pugu ghā nchrā ηkwan nnu pei ne chwīe pa'a khuthō lō nu'un mbo ηa pugu chhō ntā'a la'ataon ha'an a shi mbo yugu ne, ye ηa pugu ni ndhō fō ne. ¹⁵ Pugu kan ni nchhō mbī'i

* **11:11** 11:11 Yichēi shendaon nō chhu nu nnu yei pō ηa A ni ntogo pi ηkuon pin Abraham fā'ō nji nō pō nu tāa nji'i nthe pi nō ha'an a ni ηkwo ya ndunu ndō minthe pa'a Shera ηkaa yu lō nu'un mfā'ō puon ne. Abraham ni mbī'i ηa ηon ηa a kā'a vi ne ηon ndindi nō chwīe nu nnu ha'an a kā'a ne.

la'ataonj ye ña pugu ni ndho fo ne, pugu kanj ni mfā'o shina nɔ pini nu fo. ¹⁶ Ndo nɔ ha'anj a pɔ ne, pugu chho nshigi pi la'ataonj ha'anj a pwa nchaa yei ne, mbo yi po. Nenne Minnwi lo nji'i mfā'o lritho ña pi mēinj vi ni Minnwi yugu, nthe ña a kwo piri mme la'ataonj ni pugu.

¹⁷ Ntogo pi ñkuonj pinj ndii ña Minnwi ni njwe'i Abrahanj ne, a ni mfe Aiji nɔ yaonj fe'ingienj. Abrahanj ju ña Minnwi ni mfe kà'a gho ne, ndo a ni ntho mbiri nu nɔ fe nu fienj muunj vi nɔ yaonj fe'ingienj ni Minnwi. ¹⁸ Minnwi ni nchhu gho ña, "A shi ntogo pi mbinj Aiji ña o shi mfā'o ñgwreingwa ña mi ni ñkà'a ne." ¹⁹ Abrahanj ni njwere ña minthe Minnwi pi'i Aiji monj gu, ndo nɔ chrā nu, Abrahanj ni mbini mfā'o vi llo monj gu.

²⁰ Ntogo pi ñkuonj pinj Aiji ni mfe mboro ni Jakɔ pugu Esho nɔ pa nnu ña a le ma ntho ne.

²¹ Ntogo pi ñkuonj pinj, ndii ña Jakɔ ni ñkhu nu ne, a fe mboro ni sheshe muunj Joshe ndo ñga'o Minnwi nɔ ha'anj a ni nji'ə nonj yi tho mbie yi ne.

²² A ni ntogo pi ñkuonj pinj, Joshe gha ntā'a ñkhu, nchrā ñkuonj ñkwanj ha'anj puonj Ishrae shi ntaonj la'ataonj Ijpti ne, ndo mfe pa gí nɔ nnu ha'anj pi shi nchwie ni pa kwéi pi ne.

²³ A ni ntogo pi ñkuonj pinj, pi gha mbhi Mushi, pa taa pi lēinj vi nɔ trei nàonj, nthe ña pugu ni njəi ña a mbwa muunj, ndo pa'a pugu lo mfā'o pogo gu nɔ pə'i nu gí fùonj.

²⁴ Ntogo pi ñkuonj pinj, Mushi ni ñga ñgū mmenonj ndāa ña ki'i pi mēinj vi ña a muunj muunj fùonj Fero yi mingwe. ²⁵ A ni ñka chu'o

pi nɔ yəi nu ŋgə'i pugu pa ŋgwa Minnwi nchaa ŋa a fā'o pwanju'ɔ pwatua mon phi nɔ kuo ndii. ²⁶ A ni mbī'i ŋa fā'o nu wé'i nthe Ju ŋa Minnwi Chu'ɔ Ntaon nɔ Nkwe ne ŋkien mme fā'o nchaa pa fā'o mon la'ataon Ijpti, nthe ŋa a ni nthɔ ndii pi kɛnɛiŋ ŋa a pɔ shhi ne. ²⁷ Ntɔgɔ pi ŋkuon piŋ, a lallo Ijpti pi ki lo nji'i mfā'o pɔgɔ gu nthe pigitua fūon. Pi nɔ ha'an a ni nthɔ nɔjɛi Minnwi ha'an pi shi'a nɔjɛi vi ne, a ni ndāa nɔ shrī nu ŋkūnu yi mbini. ²⁸ Ntɔgɔ pi ŋkuon piŋ, a ni nū'on Jī Lli Nji'a ndo mbini nchhu ŋa pi mīŋi chhī ŋkuon pa chonda, nne ŋa ki'i ŋgaŋ ntaon Minnwi ŋa pi ni ntaon vi ŋa a jwi pa fūon phi ne kāon vugu.

²⁹ Ntɔgɔ pi ŋkuon piŋ, pugu ni nshā'a mme ŋkhī ŋa pi mēiŋ ni Nkhī Pipie pi nɔ ha'an pugu ni ntɔgɔ pi ŋkuon shhe yo, ndo pa ŋgwa Ijpti gha mōon yugu ŋkhu mon ŋkhī ghɔ.

³⁰ Ntɔgɔ pi ŋkuon piŋ, pa ŋka'a ŋgu'ɔ Jeriko ni mbūo nshā'o shhe ndii ŋa pugu ni ŋgīŋ mbāon nɔ khwachəi llé ne.

³¹ Ntɔgɔ pi ŋkuon piŋ, Raha miŋgwe shakhi shini ndo ŋkhu pugu pa ŋgwa pɛ ŋa pugu ni ntinithɔ ne, nthe ŋa a ni ntuo pa miyra llo la'ataon Ishrae shi'i.

³² Ŋgu'ɔ ŋgəi nu shhi? Nthe ŋa ndii shi mbou vəi nɔ chrā nu nthe pa Gidion, Bara, Shaonshi, Jefta, nthe Devi pugu Shamuɛ pugu pa nɔjɛi'i Minnwi, ³³ ha'an pugu ni ntɔgɔ ŋkuon piŋ ŋga'a pa la'ataon. Pugu ni nchwīe nnu ŋa a kā'o ne ndo mfā'o yaon ŋa Minnwi ni ŋkā'a ne. Pugu ni nchri nchò pa pa'o, ³⁴ mbigei nji mōŋon, ndə'i ki pi lo njwi vugu ni kafa, mfā'o ghrī mon pou ghrī,

mfā'ō titini ghrí mon nchhò, mā'an̄ nga'a ghan̄ mā'an̄ nchhò pa taon̄ nduon̄ pugu tei. ³⁵ Pingē ni mbini mfā'ō līn̄ pugu ha'an̄ pugu ni nkwo khu nē ntōgō pi mon̄ ku'ō nu mon̄ gu.

Pi ni mfe wuwuru ngə'i ni pichəi, pugu lāa na mba'a pugu taon̄ chéin̄, nne na minthe pugu fā'ō nkien̄ chombhi ndii na pugu pin̄i nkū'ō mon̄ gu nē. ³⁶ Pi ni mā'an̄ pichəi ni kwəin̄, ndō ngwie pichəi ti nkrao ni pa chein̄ mā'an̄ mon̄ chéin̄. ³⁷ Pi ni ntun̄ vugu ni ngū'ō, nsho vugu pugu taon̄ paa krao†, njwi vugu ni kafa. Pugu mā'an̄ pa ngrào minji pugu pa mimbhi mbīn̄ pugu nyien̄ nu, mbou, pi fē ngə'i ni pugu, pa'a ndō ntuo vugu shi'i. ³⁸ Mbha nnu ngwa pei ni nja mbwa nga'a nō pō nu nkuan̄ mbhi yei, pugu ni nthō nyien̄ nu lí'li'i mon̄ nkūnu njó pugu pa nkuan̄ mbra nchhō nu mon̄ pa llū pugu pa pūo.

³⁹ Nji'i nthe nō ha'an̄ pi ni mbīn̄ nguon̄ ngwa pei nthe pin̄ yugu nē, pugu shini ndō mfā'ō yaon̄ na Minnwi ni nkā'a nē, ⁴⁰ nthe na Minnwi ni nū'ōn̄ yaon̄ na a pwa nchaa yie nē ni pia, nne na pia nkien̄, pa'a pi lō nchwīe pugu pō ki ntəi.

12

Jishō non̄ na pin̄ yia llō pi mbhō yu a pin̄i nchwīe pin̄ yia pō ki ntəi nē

¹ Nthe yie ghō, na pia fā'ō ntou pa minkwentie yəi pia nē, pia mī'an̄ nguon̄ pa lrī pugu pa phi na a krēi mbīn̄ pia nē, pia tei ni tiishii, tei na a pō shhi pia nē, ² nchhō ndii pi Jishō, mbō non̄ na pin̄

† **11:37** 11:37 Pichəi pa Nwa'an̄li Minnwi mon̄ chrà Gri pin̄i mbīgi na moon̄ vugu.

ya llo mbho yu, a lo mbini mbo non na a chwie pin ya po ki ntei ne. Nthe pwanju'ɔ na a ni mbo shhi yu ne, a ni ngwēin njù'ɔ yi ti ngēi nchēin nthinkwo na a ni nkhu nkuon wá'a, mbī'i lritho khu nu nkuon wá'a gho a po nnu gha, pi chere vi ngei mbho ji shhi faan Minnwi.

Ki'i mfā'o li'ənon

³ Pī'i mbin ju na a ni ntii shii mon nkwan kipina ye na a ni ntho nu gho llo mbho ghan phi ne, nne na ki'i ɔ fā'o li'ənon nshuu mbini nin. ⁴ Mon nkrò yei pēi pa phi, pēi lo naa ndi'i ti nchēin mon nthinkwo na pi jwi vei ⁵ ki pēi lī'ε mā'an njù'ɔ ye na a chrā ni pēi nɔ pa puon pi ne.

“Muun a, ki'i ndōgo pi ni tho mbho ndii na taatho yu'u gho ne,

ki mfā'o li'ənon ndii na a fē'i gho ne.

⁶ Nthe na Taatho ghà nju'u non na a khwā ne, mfe njó ni sheshe muun na a lōgo vi nɔ muun vi ne.”

⁷ A po nthe pi yu'u nu na pēi fā'o nɔ wēin nu njù'ɔ yei. Minnwi fā'a nu mbin pēi pi nɔ puon pi. Nthe na a yei muun na tãa vi ghà mien ki lo nju'u vi? ⁸ Pi mien ki lo nju'u vei nɔ ha'an pi ghà nju'u nguon puon ne, a nōon na pēi po pi nɔ pa puon phi mbhi, ki lo mbo nkie pa puon. ⁹ Nɔ pīgi nu, pia fā'o pa tãa nkuon shhe hein na pugu ghà nju'u via, ndo pia wu'ɔ nja nja'o vugu. Yie lo mbie na pia ka pīni nja'o nchò Tãa pa jijwe pugu pa chombhi ya'o mbigi ngēi shhi?

¹⁰ Pa tãa nkuon mbhi hein ghà nju'u via nɔ muun kuo ndii nɔ ha'an pugu lli a kā'o mbho

pugu nε, ndo A ghà nju'u via nne ña pia po shi'i, nne ña pia fā'o ñkwaw taontaon yi. ¹¹ Nguon yu'u nu ghà mfhi no ha'an a tho pi ni yú'ó ndii ghó ki lo mbo pi nnu shi'i, ndo a gha ndara, ni ñgwa pe ña pugu ye'i yaon ñkuon ghó nε, a yun ntien mbo ta'anggi pugu chombhi ndindi.

¹² Nthe yie ghó, kēre mbho mo ña a kina nε tothi, ndo nshwi kwere mo ña a nana nε. ¹³ Pēi chwē shendaon ha'an kwò yēi togo nu fo nε po yi tithi, nne ña ki'i kwò yēi ha'an a lo nja ntini nε tēe no yòu yi, a ka titini mbo shi'i.

¹⁴ Kāa no po nu ni ta'anggi pēi pa sheshenon ndo mbini nchho chombhi taontaon ña a ñkien pa'a kan ta'a non lo shi ñjēi Taathó nε. ¹⁵ Pēi lina no yēi nu ña sheshenon lo nshūu mbini njin ntaon mon pwapun Minnwi. Pēi lina no yēi nu ña ki'i sheshenon po no ñien thi lwillwi ña a ghà ñku'ó ntho ni ghagha'a ntou ñgwa kie ñkuon ghó mfuo non yugu nε. ¹⁶ Pēi yēi ña ki'i sheshenon po minkwoshuon, ki non ki pogo Minnwi no Eshó ña a ni mfini li'i yi no muun shhi nthe ta'a ñgé maon ji nε. ¹⁷ Nthe ña pēi ji ña a ni ñga nu'un nda'a, a tā'a nu no fā'o nu mboro, pi lāa vi nthe ña a shini ndo nu'un mfā'o shina no pini nu ñkwri njú'ó yi, ñji'i nthe pi no ha'an a ni ntā'a shina ni ñkhǐ ligi nε.

Sha'afuon ña minthe pa'a pi lo ñji'i nch'i

¹⁸ Pēi lo ñji'i ntho pi ñkin mbra ña minthe pēi kāon, pugu mónon ña a kii nu, ni titini njinjin pugu pa mme fin, ¹⁹ ni ntan ña pi tua pugu pa ñggi ña chrà yi chwē ñgwa ha'an pugu ya'ó nε ligēi ña ki'i pi nu'un mbini nchrā ni pugu.

²⁰ Nthe ña gí ye ña pi ni mfe ni pugu ne ni ñga'a vugu. Gí gho ni mbo ña, "Á ñji'i mbo ña a kãon minyien ñkãon mbra gho, pi tun vi ni ñgù'ò a khu." ²¹ Shishini, li'i gho ni ñguru ti Mushi chhu ña, "Ndinaon ni pogo gu pugu pa wrū nu."

²² Ndo pëi tho pi yëi mbra ña pi mëin ni Shayaon ne, pugu pa mme la'ataon Minnwi maon, mbo Jerushalein ña a llo po, shhi pa ñkanñkan pa ghan ntaon Minnwi ña pugu kiri mon mme pwatua ne, ²³ pëi tho pi mon choshi pa fūon phi ha'an pi nã'an ligi yugu po ne. Pëi tho pi shhi Minnwi ñgan sha'a ñguon ñgwa, shhi pa jijwe pa ñgwa ndindi ña pi chwie pugu po ki ntei ne. ²⁴ Pëi tho pi shhi Jisho mbo ñgan chini ñgwa pugu pa Minnwi mon kina fhi, shhi chhi ña pi yrã, ña a chrã pa nnu shi'i nchaa chhi Abe ne.

²⁵ Pëi lina nu ña pëi lo ñji'i ndãa vi ña a chrã nu ne. Nthe ña ã mbo ña ñgwa pe ña pugu ni ndãa no ya'ò nu chrã Minnwi mbho ñon ña Minnwi ni mfe ñkani yi gho ñkuon shhe hein ne shini ndo ntei, pëi pi'i ki'e ña minthe pia kie pi nein ntei, no ha'an pia ndãa ju ña a chrã nu pi llo po ne!

²⁶ A ni ñga mbo ndii gho, ñggi yi chhi'i shhe, ndo ndwe a kã'a ña, "Ndo mba'a ñshi ñgu'ò mbini nchi'i pi shhe tã'i vi ñkamu'õn, ndo ñshi nchi'i po ñkaa yu." ²⁷ Chrã yei ña "ñshi ñgu'ò mbini" tho, nõon pi fu'u nu pa maon ña minthe pi chhi'i ne, mbo pa yaon ña pi chwie ne, nne ña pa maon ña minthe pa'a pi lo nchi'i ne nthe pugu kina.

²⁸ Nthe yie gho, pia fã'ò tõe nu nthe ña pia fã'ò Sha'afuon Minnwi ña minthe pa'a pi lo nchi'i ne. Nthe yie gho, pia gha'ò Minnwi mon shendaon

na a shi mbwa vi ne mon ya'o nchò pugu pa pógò,
²⁹ nthè na Minnwi yia pò pi mónon na a ghà nkii
 yaon nshi'i ne.

13

*Pa yaon fe'ingien na a ghà mfe pwatua ni
 Minnwi ne*

¹ Pèi ghèi shhi nchhò nkhwā non pèi nò pa
 ghan pin. ² Ki'i pèi lī'è lina nu ni pa ghini, nthè
 na mon chwīe nu nenne, pichèi pa ngwa lina ni
 pa ghan ntaon Minnwi ki lo nji. ³ Pèi kwīn pa
 ngwa ha'an pugu pò mon chéin ne pi nò ha'an
 pèi pugu pò mon chéin ka'a, nkwin ngwa ha'an
 pi lo ntuo vugu shi'i nò ha'an pèi pugu thò njèi
 ngò'i pi ka'a.

⁴ Nguon ngwa ghao gha'o lán, ki'i non nūan
 pugu non nduon na a lo mbò ngwè vi ki ndaon
 vi ne, nthè na Minnwi shi nsha'a pa ghan
 kwoshuon, pugu pa ghan lán na pugu kwoshuon
 ne.

⁵ Lina nu na ki'i khwā mbin pò mon chombhi
 yò, fā'o njru ni yaon na ò fā'o ne. Nthè na
 Minnwi ni nchhu na,

“Mba'a nji'i ma mien ghò,
 ki ma njiri ghò.”

⁶ Nenne minthe pia chhu ni tininju'ò na,

“Taathò ngan ghèrè a, mba'a nji'i mbogo gu.

Minthe nonmishua chwīe pi khò mbin mu?”

⁷ Pèi kwīn pa thishi pèi, mbò pè na pugu chhu
 chrà Minnwi ni pèi ne. Pèi pī'i nkwan ha'an
 pugu ni nchhò chombhi yugu ti nu'un nkhu ne
 mbini pin yugu.

⁸ Jisho Krishto pɔ wu'ɔ nɔ ha'an a ni mbo yua ne, ngu'ɔ mbo pi nenne shi'a, ndo ma ngu'ɔ mbo pi nenne nɔ nguon ndii. ⁹ Ki'i pɛi mien pa nkwan nkwan ntigi pugu pa ngini ntigi tien vɛi ni'in mon trɔ, a pwa na pin non tini ntogo pi nkuon pwapu Minnwi, ki lo ntogo pi nkuon nu'on nu pa nu'on nthe nnu maon ji, pa nu'on pei lo nji'i ngere ngwa pe na pugu nu'on ne.

¹⁰ Pia fa'o li'i fe'ingien* na pa ngwa pe na pugu fa'a nu mon li'i na pa ngwa Juu gha nga'o Minnwi ne lo mfa'o nji nɔ ji nu maon ha'an a llo nkuon li'i fe'ingien gho ne. ¹¹ Nthe na freinon pa minyien pe na taathɔ pa thishi ghan fe'ingien nii ni chhi yugu mon pa Li'i Taontaon Nda Minnwi nɔ yaon fe'ingien nthe phi ne, pi tunon pi mbhi nɔ li'i ha'an ngwa lo nkrao ntaa ne. ¹² Nthe yei, Jisho nkaa yu ni ntaon mon la'a nkaon maa njei ngə'i nkhu, nne na minthe a chwie ngwa pɔ pi taontaon ni ji chhi. ¹³ Nenne ki'e, a pie na pia taon mon la'a ngəi mbhi li'i na non lo nkrao ntaa ne mbara vi, nne na minthe pia fa'o yia ghrà mon shhunon na a ni ntogo mon gho ne. ¹⁴ Nthe na pia lo nji'i mfa'o la'ataon na a shi ma nkina ne hein, ndo pia tho nshigi pi mme la'ataon na a shi ntho ne.

¹⁵ Ntogo pi mbho yu ki'e, pia ghəi shhi ntho mfe yaon fe'ingien mbo too nu ni Minnwi, mbo yaon fe' na a gha mfe pa ncho pe na pugu chhu paa na a Taathɔ ne. ¹⁶ Ki'i pɛi wein chwie nu shi'i ni tho mbho pugu pa ghrà nu maon ha'an pɛi fa'o

* **13:10** 13:10 Njin li'i fe'ingien yei pɔ pi gu Jisho nkuon wa'a.

ne p̄ai pa ηgwa nduon, nthe ηa pa ηkwan maon fe'ingien pei ghà mfe pwanju'ɔ ni Minnwi.

17 P̄ai ya'ò nchò pa thishi p̄ai mfe non ȳai ni pugu, nthe ηa pugu chhò ndina nu ni nch̄i ȳai nɔ pa ηgwa ha'an pugu le mfi'i ni Minnwi ηkwan ha'an pugu fā'a ne. P̄ai chw̄ie nenne nthe ηa a pie ηa pugu chw̄ie fà'a yei mon pwanju'ɔ, ki lo mbo pi ni shonɔ nu, nthe ηa mba'a yine gh̄ere v̄ai.

18 P̄ai luon Minnwi ni pigi, nthe ηa pigi fā'ò tininju'ɔ ηa ngan̄tho yigi yi shieshie, pigi khwā nɔ chw̄ie nu nnu ha'an a k̄a'ò ne mon ηguon ndii ghao. 19 Nd̄iḡei v̄ai ηkien ntou yi ηa p̄ai luon ni Minnwi ηa ki'i a sh̄igashiga ηkaon a maa mb̄ini ntaon a ηa mb̄ini nj̄ai v̄ai.

Ndugwi nj̄iη luon Minnwi

20 Ndwe, ñduon ηa Minnwi ηa ta'an̄ggi ghà ndhò mbhò yu ne, ηa a ku'ɔ ni Jishò Taathò via mon gu ne, mbo ju Jishò ηa a mme ηk̄ē'i pa minj̄ii ne, ntogɔ pi ηkuon chh̄i k̄ana ηa a lo n̄ji'i mfā'ò ndugwi yi ne, 21 p̄iri v̄ai ni ηguon pa maon shi'i ghao, nne ηa minthe p̄ai chw̄ie nnu ηa a tā'a nu ne, a fā'a yaon ηa a khwǎ ne mon chombhi yia ntogɔ pi mb̄in̄ Jishò Krishto, ηa ndigha'ò pɔ pi ji ki ndugwi yi ne. A pɔ nenne.

Ndugwi mā'an nu chrà

22 Nd̄iḡei v̄ai ma pa l̄in̄ pan, ηa p̄ai ywere chrà mā'an̄ ghr̄i yei ni w̄ēin̄ nj̄ù'ɔ, nthe ηa ηwa'an̄li yei ηa n̄ā'an̄ ni p̄ai ne lo n̄ji'i nshigashiga.

²³ Ntā'a nu pəi ji ɲa pi fu'u Timoti ndiŋ via mon chéiŋ. A shi nji'ε ntho, kaŋ pigi yu shi ntho ka'a njei vɛi ndii ɲa ntho nu nɛ.

²⁴ Pəi chrā ni ɲguon pa thishi pəi, mbini nchrā ni ɲguon pa ɲgwa Minnwi pi taontaon. Pa ɲgwa llo mon la'ataon Itali chhu ɲa pi chrā ni pəi.

²⁵ Nduon ɲa pwapuŋ Minnwi pɔ ni pəi ghao.

Nwa'anli Kin a Fhi

Bambalang: Nwa'anli Kin a Fhi (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bambalang

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

850ef3bb-da84-57bb-be90-e9077e8294e0